

Ihmisoikeuskeskus

Viite
IOK/18/2021

Asia

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitean ratkaisujen kansalliset täytäntöönpanotoimet; ulkoministeriön vastaus

Ulkoministeriö on vastaanottanut 28. kesäkuuta 2021 päivätyllä kirjeellä Ihmisoikeuskeskuksen ulkoministeri Haavistolle osoittaman selvityspyynnön Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) tuomioiden ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitean ratkaisujen kansallisista täytäntöönpanotoimista.

Kaikkien Euroopan neuvoston (EN) jäsenvaltioiden tulee kunnioittaa kansainvälistä oikeutta sekä hyväksymiensä ihmisoikeussopimusten velvoitteita. EIT:n tuomioiden tehokas täytäntöönpano on Suomelle tärkeää ja myös Euroopan ihmisoikeussopimukseen (SopS 18 ja 19/1990; sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna SopS 71 ja 72/1994, SopS 85 ja 86/1998, SopS 8 ja 9/2005, SopS 6 ja 7/2005 sekä SopS 50 ja 51/2010; EIS) perustuva velvoite. Suomi osallistuu aktiivisesti EIT:n tuomioiden täytäntöönpanon valvontaan EN:n ministerikomitean EIT:n tuomioiden täytäntöönpanoa käsittelevissä eli niin sanotuissa DH-kokouksissa käyden monenvälistä vuoropuhelua ja nostaa tuomioiden täytäntöönpanoon liittyviä asioita esille myös kahdenvälisessä vuoropuhelussa EN:n jäsenvaltioiden kanssa. Suomi kertoo avoimesti kansalliseen täytäntöönpanoon liittyvistä toimista.

Uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan (SopS 78 ja 80/2002) järjestökantelumenettelyn ratkaisujen täytäntöönpanon valvonta kytkeytyy osaksi peruskirjan täytäntöönpanosta tehtävää määräaikaisraportointia ja jatkuvaa vuoropuhelua Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitean kanssa. Uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan täytäntöönpanon valvonnan tehostaminen on yksi EN:n lähivuosisien painopistealueista. Ministerikomitean yhteyteen perustetaan parhaillaan työryhmää laatimaan uudistusehdotuksia. Muun muassa Suomi on esittänyt järjestökantelujen täytäntöönpanon seurannan kehittämistä osaksi työryhmän tehtäviä.

Kansallisten täytäntöönpanotoimien työnjako

Suomessa EIT:n tuomioiden täytäntöönpanoa seuraa ja koordinoi valtioneuvoston oikeuspalvelun ihmisoikeustuomioistuinin- ja -sopimusasioiden yksikön päällikkö. Kansallisten täytäntöönpanotoimien osalta valtioneuvoston oikeuspalvelu edustaa Suomea EN:n ministerikomiteassa ja vuoropuhelussa EN:n EIT:n tuomioiden täytäntöönpanoista vastaavan osaston (täytäntöönpano-osasto) kanssa. Valtioneuvoston oikeuspalvelu laatii asianmukaisessa aikataulussa ja yhteistyössä toimivaltaisten ministeriöiden kanssa toimintasuunnitelmat (*action plan*) ja toimintaraportit (*action report*), joilla Suomi ilmoittaa ministerikomitealle niistä toimenpiteistä, joihin se aikoo ryhtyä tai on ryhtynyt tuomioiden täytäntöönpanemiseksi.

Toimintasuunnitelmien ja -raporttien laatimisen lisäksi valtioneuvoston oikeuspalvelu käy vuoropuhelua täytäntöönpano-osaston kanssa tuomioiden täytäntöönpanotoimiin liittyen. Vuoropuheluun sisältyy huomattava määrä epävirallista kirjeenvaihtoa ja keskustelua. Epävirallinen kirjeenvaihto ja sen yhteydessä toimitetut selvitykset eivät asian valmistelutoimina välttämättä kirjaudu muun muassa HUDOC-EXEC -tietokantaan.

Kaikkien ministeriöiden on turvattava hallinnonalallaan perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Myös tarvittavien täytäntöönpanotoimien arvioinnista ja toteuttamisesta asianmukaisessa aikataulussa vastaa siten kulloinkin kyseessä olevassa asiassa toimivaltainen ministeriö.

Tämän lisäksi toimivaltaa on Valtiohallinnolla, joka suorittaa tuomioissa maksettavaksi määrätyt hyvitykset valtioneuvoston oikeusministerin toimeksiannon perusteella ja valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain (978/2014) nojalla.

Tuomioiden suomenkieliset tiivistelmät julkaistaan Finlex-tietokannassa, jota ylläpitää oikeusministeriö.

Valtioneuvoston perus- ja ihmisoikeusverkoston tehtäviin kuuluu Suomen kansainvälisten ihmisoikeusveloitteiden kansallisen täytäntöönpanon seuranta, mukaan lukien EIT:n tuomioiden ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitean ratkaisujen sekä myös Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeussopimusten valitusmenettelyjen ratkaisujen täytäntöönpanon seuranta. Verkoston edellisessä, 14. syyskuuta 2021 järjestetyssä kokouksessa oli käsiteltyä tuomioiden ja ratkaisujen täytäntöönpanon seuranta. Verkosto tulee tehostamaan täytäntöönpanon seuranta saamalla ulkoministeriöltä säännöllisen katsauksen kansallisten täytäntöönpanotoimien tilanteesta ja keskittymällä yhteiskunnallisesti merkittävien, sisällöltään laaja-alaisen tuomioiden ja ratkaisujen täytäntöönpanoon.

Henkilöresursseista

Ulkoministeriön oikeuspalvelun ihmisoikeustuomioistuinin- ja -sopimusasioiden yksikössä on päällikön lisäksi kaksi lainsäädäntöneuvosta, neljä lainsäädäntösihteeriä ja yksi asiakirjahallinnosta vastaava avustava vastuuvirkamies. Yksikkö vastaa Suomen edustamisesta ihmisoikeusvalituksia käsittelevissä kansainvälisissä lainkäyttö- ja tutkintaelimissä sekä näihin elimiin liittyvistä muista oikeudellisista asioista, ihmisoikeusvalitusasioihin liittyvistä täytäntöönpanotoimista, ihmisoikeussopimusten täytäntöönpanoa koskevista määräaikaistietokannista ja sen seurantatehtävistä, ihmisoikeusasiakirjoihin liittyvästä kansainvälisestä valmistelusta ja säädösvalmistelusta sekä ihmisoikeussopimusasioihin liittyvistä muista asiantuntijatehtävistä, mukaan lukien oikeudelliset lausunnot, asiantuntija-apu ja neuvonta.

Yksikön tehtäväkenttä on huomattavasti muuttunut ja laajentunut viimeisen 10 vuoden aikana. Ihmisoikeusvalitusasioiden hoitaminen vaatii entistä monipuolisempaa ja syvällisempää oikeudellista osaamista, ja määräaikaistraportointi on lisääntynyt uusien sopimusten voimaantulon ja myös kaikkiin sopimuksiin liittyvän väliaikaisseurannan myötä. Henkilöresurssit eivät enää riitä kaikkien tehtävien hoitamiseen annetussa määräajassa. Tehtävien hoitamisen osalta tehdään viikoittaista priorisointia kiireellisten ja ehdottomiin määräaikoihin sidottujen ja vähemmän kiireellisten tehtävien hoitamiseksi. Resurssiesityksiä voidaan tehdä talous- ja toimintasuunnitelman laadinnan yhteydessä.

Yleistä Suomen EIT-tapauksista

Ministerikomiteaan on lähetetty täytäntöönpanon valvontaa varten kaiken kaikkiaan 175 sellaista tuomiota, joissa osapuolena on ollut Suomi. Näistä 144 tuomion osalta kaikki täytäntöönpanotoimet on tehty ja täytäntöönpanon valvonta on päätetty. Vireillä on tällä hetkellä 31 tuomion täytäntöönpanon valvonta. Kyse on tapauksista, joissa valtaosassa kansalliset täytäntöönpanotoimet on toteutettu, mutta joiden toimintaraportit eivät ole kaikilta osin valmiita. Kaikissa tapauksissa maksettavaksi määrätty hyvitys on asianmukaisesti maksettu.

Vireillä oleviin 31 tapaukseen kuuluu myös asiassa *N.A. v. Suomi* (25244/18) 14. marraskuuta 2019 annettu tuomio. EIT on 13. heinäkuuta 2021 antanut ratkaisun, jolla se kumosi kokonaisuudessaan asiassa annetun tuomion. Näin ollen tapaus ei edellytä lainkaan täytäntöönpanotoimia.

Asiassa *Kotilainen v. Suomi* (62439/12) 17. syyskuuta 2020 annetun tuomion täytäntöönpanoa koskeva toimintaraportti on toimitettu ministerikomitealle määräajassa 18. kesäkuuta 2021 ja sen arviointi täytäntöönpano-osaston toimesta on kesken.

Valtionasiamies käy aktiivista keskustelua täytäntöönpano-osaston kanssa Suomea koskevien tapausten edellyttämistä täytäntöönpanotoimista tarkoituksin saada täytäntöönpanotoimet ripeästi tehdyksi ja tapausten käsittely päätetyksi. Keskusteluissa käsitellään myös tapausten keskinäistä käsittelyaikataulua ja asettamista toisiinsa nähden etusijalle, mihin vaikuttaa paitsi kansalliset painotukset myös täytäntöönpano-osaston muun muassa tapausten täytäntöönpanon kestoon ja luonteeseen sekä ministerikomitean käytäntöön perustuvat näkemykset. Tapausten sulkeminen tapahtuu teknisesti eri tavoin tapausten täytäntöönpanon kestosta riippuen. Myös tämä tekninen toteuttamistapa vaikuttaa tapausten käsittelyn päättämisen keskinäisiin aikatauluihin.

Täytäntöönpano-osasto arvioi hallituksen toimintasuunnitelmissa ja -raporteissa toimittamat tiedot ja esittää näkemyksensä niiden asianmukaisuudesta tuomion täytäntöönpanemiseksi sekä pyytää mahdollisia lisäselvityksiä. Täytäntöönpano-osaston arvion tekeminen voi ajoittain kestää useampia kuukausia ja erityisesti vanhempien tapausten osalta keskustelut ovat ajoittain edenneet hitaasti, mikä osaltaan vaikeuttaa tapausten hoitamista kansallisesti.

Näkemyksiä yksittäisistä tapauksista

Vireillä olevista tapauksista suuri osa eli yhteensä 13 tuomiota kuuluu niin sanottuun ***Eerikäinen ja muut*** (3514/02) -ryhmään eli tapausryhmään, johon kuuluvissa tuomioissa on todettu sananvapauden turvaavan EIS

10 artiklan loukkaus. Tuomiot ovat vuosilta 2009-2015. Tämän tapausryhmän täytäntöönpanon valvonnan päättäminen on erityisesti Suomelle kansallisesti etusijalla.

Toimivaltainen ministeriö asiassa on oikeusministeriö, ja keskeinen EIT:n tuomioista seurannut toimenpide on ollut tuomioiden huomioiminen uudistettaessa rikoslain kunnianloukkausta ja yksityiselämää koskevan tiedon leviämistä koskevaa sääntelyä. Kyseistä sääntelyä koskeva lainsäädäntömuutos (879/2013) on tullut voimaan vuonna 2014, ja siitä on raportoitu ministerikomitealle maaliskuussa 2016. Täytäntöönpano-osasto on katsonut tapausryhmän sulkemisen edellyttävän kuitenkin vielä tilastotietoa lainsäädäntömuutoksen vaikuttavuudesta. Tilastotiedosta on jo aiemmin, erityisesti vuonna 2018, käyty epävirallisia keskusteluja täytäntöönpano-osaston kanssa oikeusministeriön keräämän ja analysoiman tiedon perusteella. Sulkeminen on kuitenkin edellyttänyt vielä tarkempaa tietoa ja analyysia. Uutta tilastotietoa on tarkoitus toimittaa oikeusministeriössä jo tehdyn selvityksen perusteella täytäntöönpano-osastolle syksyn aikana.

Koska ryhmään kuuluvissa tapauksissa hyvitys on suoritettu, on valtionasiamies valmistellut yhteistyössä täytäntöönpano-osaston kanssa 11 tapauksen sulkemista yksilöä koskevien toimenpiteiden osalta riippumatta yleisten toimenpiteiden sulkemisen aikataulusta. Tapaukset tullaan tämän hetkisen tiedon mukaan sulkemaan ministerikomitean 1413. kokouksessa 7. lokakuuta 2021. Tämän jälkeen vireille jää vielä kaksi tapausta, *Eerikäinen ja muut v. Suomi* ja *Mariapori v. Suomi* (37751/07), jonka osalta tullaan raportoimaan syksyn aikana vielä yksilöä koskevista toimenpiteistä.

Toinen suurempi tapausryhmä on niin sanottu **Nykänen** (11828/11) -ryhmä eli tapaukset, joissa on saman tyyppisissä tapauksissa todettu EIS 7 pöytäkirjan 4 artiklassa turvatus ns. kaksoisrangaistuksen (*ne bis in idem*) kiellon loukkaus. Ryhmään kuuluu viisi eri tuomioita ajalta 2014-2015. Asiassa toimivaltaisia ministeriöitä ovat oikeusministeriö ja valtiovainministeriö. Täytäntöönpano-osasto on pyytänyt vielä yksilöä koskevien toimenpiteiden osalta selvitystä valittajien tekemistä mahdollisista ylimääräistä muutoksenhakua koskevista toimista sekä niihin saaduista ratkaisuista. Selvitys on tarkoitus toimittaa täytäntöönpano-osastolle kiireellisesti, sillä myös tämän tapausryhmän käsittelyn edistäminen on asetettu etusijalle keskusteluissa sihteeristön kanssa.

Tapauksessa *Kiiveri v. Suomi* (53753/12) selvitetään yksilöä koskevien toimenpiteiden asianmukaisuutta.

Tämän lisäksi vireillä on samaa artiklaa koskeva asiassa *Ruotsalainen v. Suomi* (13079/03) annettu tuomio, jota ei käsitellä edellä mainitussa ryhmässä. Myös tämän tapauksen valvonnan päättäminen on etusijalla muihin tapauksiin nähden.

Etusijalla on myös **Lindström & Mässeli v. Suomi** (24630/10) -tuomion täytäntöönpanon valvonnan päättäminen. Tuomio on yksi useammasta esitutkintaa ja pakkokeinoja koskevista vireillä olevista tapauksista. Tuomion johdosta vankeuslakia on uudistettu sekä valtioneuvoston asetusta vankeudesta täsmennetty 1.5.2015 voimaan tulleilla muutoksilla. Tapausta koskeva toimintasuunnitelman päivitys on viimeisteltävänä yhteistyössä asiassa toimivaltaisen oikeusministeriön kanssa, ja se on tarkoitus toimittaa ministerikomitealle ennen vuodenvaihdetta.

Myös niin sanottu **Petri Sallinen ja muut** (50882/99) -ryhmä koskee esitutkintaa ja pakkokeinoja. Ryhmään kuuluu yhteensä 4 tuomiota ajalta 2006-

2011. Tapausten valvonnan päättäminen on parhaillaan valmisteilla yhteistyössä täytäntöönpano-osaston kanssa edellyttäen vielä täsmennystä erityisesti tietoihin koskien yksilöitä koskevia toimenpiteitä. Asiassa toimivaltaiset ministeriöt ovat oikeusministeriö ja sisäministeriö.

Edellä mainittujen ryhmien lisäksi vireillä on vielä joitakin yksittäisiä tapauksia. Näistä keskeinen ja etusijalle asetettu tapaus on **X. v. Suomi** (34806/04), joka koskee tahdonvastaiseen psykiatriseen hoitoon määräämistä koskevaa menettelyä sekä tahdosta riippumatta tehtäviä hoitotoimenpiteitä, erityisesti pakkolääkitystä. EIT katsoi 3. heinäkuuta 2012 antamassaan tuomiossa EIS 5 artiklan mukaista oikeutta vapauteen ja 8 artiklan mukaista oikeutta yksityiselämään loukatun.

Tuomion täytäntöönpanoa koskevat toimet kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle. Täytäntöönpano on edellyttänyt lainsäädäntötoimenpiteitä. Joitain lainsäädäntömuutoksia on jo tehty erityisesti 5 artiklan loukkauksen osalta koskien tahdosta riippumattoman hoidon jatkamista koskevaa menettelyä sekä 8 artiklan loukkauksen osalta koskien oikeussuojakeinoja. Sosiaali- ja terveysministeriössä on lisäksi käynnissä asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeutta vahvistava lainsäädäntöhanke, jonka yhteydessä arvioidaan edelleen ja tarvittaessa täsmennetään myös psykiatristen potilaiden tahdosta riippumattomaan lääkitykseen liittyviä oikeussuojakeinoja. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö on antanut tuomion johdosta menettelytapohjeen koskien tahdosta riippumattoman psykiatrisen hoidon jatkamista sekä lääkitys ja muut hoitotoimenpiteitä potilaan tahdosta riippumatta. Ohje on tarkoitettu noudatettavaksi siihen saakka, kunnes tarvittavat lainsäädäntömuutokset tulevat voimaan.

Asiaan vaikuttaa myös se, että EIT:ssä on vireillä Suomea vastaan uusi valitusasia, *E.S. v. Suomi* (23903/20), joka koskee niin ikään pakkolääkitystä.

Tuomion täytäntöönpano on ollut vireillä jo yhdeksän vuotta. Vuoropuhe- lussa täytäntöönpano-osaston kanssa on käynyt ilmi, että EN ei enää odota Suomen täytäntöönpanotoimia, vaan ryhtyy niitä painokkaammin vaatimaan siirtämällä tuomion EN:n ministerikomitean tehostettuun täytäntöönpanon valvontaan. Tapaus on tehostetussa menettelyssä ensimmäisen kerran ministerikomitean DH-kokouksen esityslistalla ministerikomitean 1419. kokouksessa joulukuussa 2021.

Edellä mainittujen lisäksi vireillä on yksittäiset *Janatuinen v. Suomi* (28552/05), *Pietiläinen v. Suomi* (13566/06), *V. v. Suomi* (40412/98) ja *C. v. Suomi* (18249/02) -tapaukset, joiden täytäntöönpanon päättäminen vaikuttaa edellyttävän täytäntöönpanosta annettujen tietojen täsmenämistä. Kyseessä on kunkin tapauksen osalta vanhoista tapahtumista, mikä hidastaa tarvittavien tietojen toimittamista.

Järjestökanteluasioissa annettujen ratkaisujen täytäntöönpanosta

Järjestökanteluasioissa *Omaishoitajat ja Läheiset -liitto ry v. Suomi* (70/2011), *Omaishoitajat ja Läheiset -liitto ry v. Suomi* (71/2011), *Suomen sosiaalioikeudellinen seura ry v. Suomi* (88/2021), *Suomen sosiaalioikeudellinen seura ry v. Suomi* (106/2014) ja *Suomen sosiaalioikeudellinen seura ry v. Suomi* (108/2014) annettujen ratkaisujen täytäntöönpanosta on raportoitu Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitealle [hallituksen 16. määräaikaisraportissa](#) joulukuussa 2020. Raportointikierrosten porrastamisesta johtuen raportti koski samoja järjestökanteluja kuin Suomen joulukuussa

2019 antama [15. määräaikaisraportti](#). Laadittaessa 16. määräaikaisraporttia komitean päätelmät eivät olleet vielä hallituksen käytettävissä.

Komitea ei ole vielä hyväksynyt 16. määräaikaisraporttia koskevia päätelmiään, joten edellä mainittujen järjestökanteluasioissa annettujen ratkaisujen kansalliset täytäntöönpanotoimet odottavat komitean arviota niiden asianmukaisuudesta.

Asiassa *Lastensuojelun Keskusliitto v. Suomi* (139/2016) 1. elokuuta 2020 voimaan tulleen varhaiskasvatustilain muutoksen jälkeen kaikille lapsille palautuu yhtäläinen oikeus varhaiskasvatukseen. Esimerkiksi työttömänä tai hoitovapaalla olevan vanhemman lapsi on taas oikeutettu kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen. Perheen tilanne ei myöskään jatkossa enää vaikuta yksityisen hoidon tuen tasoon.

Edellä mainitulla lainmuutoksella varhaiskasvatustilain muutettiin siten, että kaikilla lapsilla on yhtäläinen oikeus varhaiskasvatukseen. Muutoksella vahvistetaan lasten ja perheiden yhdenvertaisuutta. Lainmuutosten jälkeen kaikilla lapsilla on yhtäläinen oikeus varhaiskasvatukseen eikä perheen sosioekonominen asema tai asuinpaikka vaikuta enää lapsen varhaiskasvatusoikeuden laajuuteen.

Oikeus varhaiskasvatukseen ei ole enää riippuvainen siitä, onko lapsen vanhempi tai muu huoltaja työssä koko- tai osa-aikaisesti, ovatko he työttöminä tai osallistuvatko työvoimapolitiittisina toimina järjestettyihin koulutuksiin tai työharjoitteluun, ovatko vanhemmat yrittäjiä tai opiskelevatko he. Varhaiskasvatuksen laajuuteen ei myöskään vaikuta se, onko lapsen vanhempi perhevapaalla tai hoitovapaalla perheen muun lapsen hoidon vuoksi tai jos vanhempi jostain muusta syystä olisi kotona, esimerkiksi vanhemman ollessa eläkkeellä tai kuntoutuksessa.

Varhaiskasvatuksen laajuus ei myöskään enää ole riippuvainen siitä, olisiko varhaiskasvatus tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia vaan laajuus arvioidaan aina yksilöllisesti lapsen ja perheen ilmoittaman tarpeen pohjalta. Varhaiskasvatuksen järjestämisessä tulee edelleen aina ottaa huomioon lapsen etu. Lasten asuinpaikka ei enää lainmuutoksen jälkeen vaikuta lasten varhaiskasvatusoikeuden laajuuteen.

Vastaavasti lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muutoksilla huolehdittiin siitä, että perheen sosioekonominen asema tai asuinpaikka ei elokuun alusta 2020 lähtien enää vaikuta lakisääteisen yksityisen hoidon tuen tasoon. Yksityisen hoidon tukena maksetaan korkeampaa tukea, kun lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen kokoaikaisesti ja alemmaa tukea silloin, kun lapsi osallistuu esiopetuksen lisäksi järjestettävään varhaiskasvatukseen.

Varhaiskasvatuksen laatua on parannettu myös toteuttamalla hallitusohjelman kirjaus lapsiryhmän koon pienentämisestä. Vuoden 2020 elokuun alusta lähtien päiväkodeissa kolme vuotta täyttäneiden kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osalta lasten ja kasvatushenkilöstön määrä muuttui siten, että yhtä kasvattajaa kohden voi olla seitsemän lasta aikaisemman kahdeksan lapsen sijasta. Näin kasvattajilla on paremmat edellytykset vastata lasten yksilöllisiin tarpeisiin.

Ratkaisun täytäntöönpanosta raportoidaan osana uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan täytäntöönpanon määräaikaisraportointia. Täytäntöönpanotoimien osalta vastuuministeriönä on opetus- ja kulttuuriministeriö.

Asiassa *University Women of Europe v. Suomi* (129/2016) Suomi on painotanut, että palkkasyrjintää kokeneiden oikeudet turvataan muilla tavoin kuin takaisinottomahdollisuudella, muun muassa korkealla kynnyksellä palvelusuhteen päättämisen suhteen, vahingonkorvausvelvollisuudella palvelusuhteen perusteettoman päättämisen johdosta, hyvityksellä naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain rikkomisesta, työttömyysturvajärjestelmällä ja julkisilla palveluilla. Huomattava osa palvelusuhteen päättämiseen liittyvistä riidoista ratkaistaan työ- ja virkaehtosopimuksiin perustavassa neuvottelujärjestelmässä.

Pääministeri Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti naisten ja miesten palkkaeroa kavennetaan lisäämällä palkka-avoimuutta tasa-arvolaisissa, kehittämällä työehtosopimusten sukupuolivaikutusten arviointia ja menetelmiä eri toimialoilla sekä hallituksen ja työmarkkinakeskusjärjestöjen yhteisillä kolmikantaisilla toimenpiteillä.

Sukupuolten palkkaeron korjaamiseksi Suomessa on vuodesta 2006 lähtien toteutettu hallituksen ja työmarkkinakeskusjärjestöjen kolmikantaisia samapalkkaisuusohjelmia. Myös uusia toimenpiteitä ollaan ottamassa käyttöön. Suomessa on työehtosopimuspolitiikassa siirrytty keskitetyistä sopimuksista liittokohtaisiin ja enenevässä määrin myös yrityskohtaisiin sopimuksiin. Suomi on lisäksi toteuttanut arvioijan suosituksen mukaisia toimenpiteitä, noudattaen myös Euroopan komission suositusta samapalkkaisuuden periaatteen lujittamisesta läpinäkyvyyden avulla (komission suositus 2014/124/EU).

Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitea on tunnustanut, että Suomi on osoittanut työlainsäädäntönsä antavan riittävät takeet ja siten esittänyt hyväksyttävät perustelut sille, ettei Suomen lainsäädäntö mahdollista takaisinottoa. Suomen tulee raportoida toimenpiteistä sukupuolten välisen palkkaeron poistamiseksi lokakuussa 2022. Samapalkkaisuuden osalta täytäntöönpanotoimien vastuuministeriönä on sosiaali- ja terveysministeriö.

Krista Oinonen

Yksikönpäällikkö
Valtiosiames
Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa

Satu Sistonen

Lainsäädäntöneuvos

Liitteet

-

Tiedoksi: valtioneuvoston perus- ja ihmisoikeusverkosto